

REGULERING AV FISKET ETTER UER I 2023

A) SNABELUER (*S. MENTELLA*) NORD FOR 62° N

Fiskeridirektøren har forelagt Sametinget forslaget til regulering av fisket etter uer i 2023, jf. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 4-3. Sametingets innspill blir vedlagt i sin helhet.

Ny forskrift om fiskeritillatelse og kvotefaktorer har vært på høring i 2022, og er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget til regulering av fisket i 2023 er basert på gjeldende regelverk.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren viser til at totalkvoten for snabeluer er fastsatt til 66 779 tonn i 2023. Dette innebærer en økning på 0,1 % sammenliknet med inneværende år. På denne bakgrunn foreslår Fiskeridirektøren at fartøy med torsketrål- og seitråltillatelse reguleres med maksimalkvoter på 1 500 tonn.

Avsetningen på 100 tonn til bifangst av snabeluer for fartøy som ikke har adgang til å delta i et direktefiske, videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre fredningstiden fra og med 1. mars til og med 9. mai.

2 FISKET I 2021

Totalkvoten for 2021 ble fastsatt til 66 158 tonn i tråd med ICES' anbefaling. Dette var en økning på 20 % sammenliknet med 2020. Etter kvotebytter med Russland og EU kunne norske fartøy fiske 43 534 tonn. Av dette ble 100 tonn avsatt til bifangst og 55 tonn til forskningsformål. Den disponible kvoten til trålernes direktefiske utgjorde dermed 43 379 tonn.

Fredningstiden for fisket med bunntål i 2021 ble satt til perioden 1. mars til og med 9. mai for å legge til rette for en balansert høsting av hann- og hunnfisk.

I 2019 og 2020 kunne fartøy på nærmere vilkår som en prøveordning få tillatelse til bruk av flytetral i de områdene hvor det ellers kun kan fiskes med bunntål. På grunnlag av erfaringene fra forsøkene fant Fiskeridirektoratet i 2021 å kunne gi en generell dispensasjon fra forbudet mot å fiske snabeluer med flytetral. Resultatene fra prøvefisket viser at flytetral synes å være mer målrettet i fisket etter snabeluer enn bunntål, ettersom kun et mindre antall av vanlig uer er blitt registrert.

Ved årets start ble trålerne regulert med maksimalkvoter på 1 500 tonn. Dette tilsvarte en overregulering på ca. 32 %. I løpet av våren og sommeren ble det foretatt en rekke refordelinger, og maksimalkvoten ble til slutt økt til 3 500 tonn. Kvoteutnyttelsen var god, og fisket ble stoppet 26. august.

I løpet av 2021 ble det fisket 43 963 tonn snabeluer av fartøy med torskestrål- og seistråltillatelse. Inkludert i dette kvantumet var 8 306 tonn fisket med flytetrål.

36 fartøy deltok i fisket, med svært varierende grad av kvoteutnyttelse. Av disse landet 6 fartøy mindre enn 100 tonn uer.

3 REGULERINGEN I 2022

I 2022 ble totalkvoten fastsatt til 67 210 tonn i tråd med ICES' anbefaling. Dette var en økning på 1,4 % sammenliknet med 2021. Etter kvotebytter med Russland og EU kunne norske fartøy fiske 44 139 tonn. Av dette ble 100 tonn avsatt til bifangst og 52 tonn til forskningsformål. Den disponible kvoten til trålerne direktefiske ble dermed 43 987 tonn.

Fredningstiden for fisket med bunntrawl i 2022 ble satt til perioden 1. mars til og med 9. mai for å legge til rette for en balansert høsting av hann- og hunnfisk.

Ved årets start ble trålerne regulert med maksimalkvoter på 1 500 tonn. Dette tilsvarer en overregulering på ca. 32 %. I løpet av våren og sommeren har det blitt foretatt flere refordelinger, og maksimalkvoten er per 27. oktober på 2 500 tonn.

Hittil i år har det blitt fisket 37 432 tonn snabeluer av fartøy med torskestrål- og seistråltillatelse. Til sammen 34 fartøy har deltatt i fisket, med svært varierende grad av kvoteutnyttelse. Av disse har 2 fartøy landet mindre enn 100 tonn snabeluer.

4 BESTANDSSITUASJONEN

Gytebestanden økte jevnt fra 1992 til 2007 og har siden stabilisert seg noe under 2007-nivået, men den er langt over føre-var-gytebestand (B_{pa}). Årsklassene 1996-2003 var svake, mens årsklassene 2005-2010 anses for å være sterke og årsklassene etter 2010 er i overkant av langtidsgjennomsnittet. Fiskedødeligheten har økt fra og med 2014, men er fortsatt lav.

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i høst, ble det vist til at man tidligere har diskutert ulike forvaltningsregler for snabeluer, og det var enighet om at forskerne skal arbeide videre med forslag til forvaltningsregel for denne bestanden frem til 53. sesjon i 2023.

Kvoterådene for 2023 gis av JRN-AFWG¹. De anbefaler en status quo-tilnærming, hvor fangst i 2023 ikke overstige 66 779 tonn snabeluer.

5 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2023

I kvoteavtalen mellom Norge og Russland for 2015 ble partene enige om følgende fordeling av bestanden av snabeluer;

- Norge: 72 %
- Russland: 18 %

¹ Joint Russian-Norwegian working group on Arctic Fisheries

- Tredjeland: 10 % (Fiskevernsonen ved Svalbard: 4,1 %, internasjonalt farvann i Norskehavet (NEAFC-området): 5,9 %)

Denne fordelingen gjaldt i 2015 - 2017, og fornyes automatisk med mindre en av partene ber om reforhandling av fordelingen av andeler.

Totalkvoten på snabeluer er fastsatt av Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon til 66 779 tonn snabeluer i tråd med ICES sin tilråding. Dette vil innebære en kvote på 46 081 tonn til Norge i 2023. Dersom man tar høyde for kvotebytter med Russland og EU på nivå med foregående år, vil den norske kvoten bli 43 981 tonn. Det tas i det videre saksframlegget utgangspunkt i en norsk disponibel kvote på 43 981 tonn snabeluer for 2023.

6 REGULERINGEN AV FISKET ETTER SNABELUER I 2023

6.1 BAKGRUNN

Basert på ICES' forvaltningsråd, samt en rapport fra NEAFC om sonetilhørighet, åpnet Nærings- og fiskeridepartementet fra 2014 for et direktefiske etter snabeluer for norske fartøy i Norges økonomiske sone og i fiskerisonen ved Jan Mayen. Trålernes direktefiske etter snabeluer ble begrenset til et område fastsatt med bakgrunn i følgende kriterier:

1. Gi vanlig uer beskyttelse
2. Minst mulig beskatning av småfisk av torsk, hyse, sei og blåkveite
3. Beskytte snabeluer mot beskatning i gytetid og under oppvekst

I tillegg ble det bestemt at direktefisket etter snabeluer skulle stanses i gyteperioden i mars og april.

6.2 REGULERING I 2023

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2023. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingekvoter for 2023 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

For inneværende år er det avsatt 100 tonn snabeluer til bifangst for fartøy som ikke har adgang til å delta i et direktefiske etter snabeluer. Hittil i år er det registrert 59 tonn snabeluer tatt som bifangst. Det bør fortsatt tas høyde for et noe høyere bifangstkvantum i fisket med småmasket trål.

Fiskeridirektøren foreslår at det av den norske kvoten avsettes et kvantum på 100 tonn til bifangst av snabeluer for fartøy som ikke har adgang til å delta i et direktefiske i 2023.

Årets erfaring fra fisket viser at det er ulik utnyttelse av kvotene hos de 38 fartøyene som har adgang til å delta i et direktefiske. Tidligere år var fisket regulert med fartøykvoter med en svak overregulering fra årets begynnelse. De siste fire årene har fisket vært regulert med

maksimalkvoter. Fartøykvoter uten overregulering vil utgjøre 1 157 tonn. En maksimalkvote på 1 500 tonn vil innebære en overregulering på ca. 30 %.

Fiskeridirektøren foreslår en maksimalkvote på 1 500 tonn til fartøy som har adgang til å delta i direktefisket etter snabeluer i 2023.

6.3 OMRÅDEBEGRENSNING OG FREDNINGSPERIODE

Fredningstiden for fisket med bunntrål i 2022 ble satt til perioden 1. mars til og med 9. mai for å legge til rette for en balansert høsting av hann- og hunnfisk. I 2022 har trålere fra referanseflåten samlet inn nytt datamateriale fra fiske i fredningsperioden for å se om fangstsammensetningen kunne forsvare en tidligere åpning av det direkte fisket etter yngleperioden. Datamaterialet viser at kjønnsfordelingen fremdeles er skeiv rundt 10. mai, da 1/3 er hunnfisk og 2/3 er hannfisk i fiskeområdene. HI tilrår at det direkte fisket ikke åpnes før 10. mai.

For å få bedre datagrunnlag om kjønns sammensetning i perioden før åpningsdato, anbefales det at det også i 2023 kan gis dispensasjon til et begrenset antall fartøy i referanseflåten til å starte opp et fiske på en tidligere dato. Vilåret er at de samler inn data og materiale som gjør HI bedre i stand til å fastsette en biologisk tilpasset oppstartdato i dette fisket.

Fiskeridirektøren foreslår at fredningstiden settes slik at det blir forbudt å fiske uer med bunntrål i tidsrommet fra og med 1. mars til og med 9. mai. Det kan gis dispensasjon til at fartøy fra HIs referanseflåte på gitte vilkår kan starte fisket i fredningsperioden.

HI har estimert en gjennomsnittslengde på 29 cm for snabeluer sør for Bjørnøya i første kvartal, som er under minstemålet. Med bakgrunn i dette foreslås det at området holdes stengt i januar og februar. Også her anbefales det at enkelte fartøy fra HIs referanseflåte kan få dispensasjon til å fiske i dette området i januar og februar for å få bedre kunnskap om først og fremst lengde-sammensetningen i dette fisket, men også kjønnsbalansen. Det forutsettes at vilkårene som er nevnt ovenfor oppfylles.

Fiskeridirektøren foreslår at et område sør for Bjørnøya holdes stengt i januar og februar, se vedlegg. Det foreslås at det kan gis dispensasjon for at fartøy fra HIs referanseflåte på gitte vilkår kan fiske i dette område i januar og februar.

For å unngå for høy innblanding av vanlig uer ble områdene for direktefiske etter snabeluer endret i 2019 i samråd med HI og næringen.

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak å videreføre periodene og områdene for hvor og når det direkte fisket etter snabeluer tillates (se vedlegg).

Videre vil Fiskeridirektoratet legge til rette for at det kan gis dispensasjon etter søknad til bruk av flytetrål i andre områder hvor det er tillatt med bunntrål i direktefiske etter snabeluer og hvor det er behov for mer data før en generell tillatelse kan gis.

6.4 BIFANGST AV UER I FISKET ETTER ANDRE ARTER

I henhold til avtale mellom Norge og Russland er det ved fiske med bunntrål på andre arter enn uer utenfor det området hvor det er tillatt med direktefiske, tillatt å ha en bifangst på inntil 20 %. Dette kommer frem av utøvelsesforskriftens § 36. Ved fiske med bunntrål innenfor 12 nautiske mil ble bifangstgraden redusert fra 20 % til 10 % i 2016.

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av tillatt bifangst av uer ved fiske med bunntrål på andre arter enn uer på henholdsvis 20 % av totalvekten i hver enkelt fangst og av landet fangst ved fiske utenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene og 10 % av totalvekten i hver enkelt fangst og av landet fangst ved fiske innenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene.